

Zpráva o činnosti Archivu Národního technického muzea v Praze za rok 2013

Sídlo archivu a kontakty: Kostelní 42, 170 78 Praha 7

tel. +420 220 399 196, fax. +420 220 399 200,

archiv@ntm.cz, www.ntm.cz/cs/archiv/

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR, zřizovací listina č. j. 17476/2000 z 27. 12. 2000 ve znění rozhodnutí ministra kultury č. 24/2009 ze dne 22. 12. 2009.

Zařazení v organizační struktuře instituce: Národní technické muzeum – odbor vědeckého tajemníka – oddělení Archiv Národního technického muzea

Akreditovaný specializovaný archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., § 80, odst. 4 (akreditace potvrzena ředitelem OASS MV ČR dne 2. 12. 2008, č. j. MV-70447-4/AS-2008).

Výroční zpráva Archivu Národního technického muzea za rok 2013 byla vyhotovena na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva byla rovněž vyhotovena v souladu s metodickým návodem odboru archivní správy Ministerstva vnitra (č.j. AS-366/1-2005) ze dne 24. února 2005 - metodika zpracování výročních zpráv specializovaných, bezpečnostních a soukromých archivů.

I. Personální obsazení archivu NTM v roce 2013

vedoucí oddělení:

PhDr. Zdeněk Vácha

pracovníci:

PhDr. Jan Hozák, od 1. dubna 2013 na 0,5 úvazku

Romana Kmochová

Bc. Dana Šafářová, DiS.

Mgr. Pavel Fabini, od 1. dubna 2013 na 0,5 úvazku

II. Celkové množství uložených archiválií

V Archivu NTM jsou k 31. 12. 2013 evidovány celkem 614 fondů a sbírek v celkové metráži 1651,32 bm; nezpracovaná část (308 archivních souborů) tvoří 1349,70 bm (81,73%), zpracovaná (306 archivních souborů) 301,62 bm (18,26%), z toho inventarizovaná (66 archivních souborů) 181,51 bm (10,99%, resp. 60,17% ze zpracované části). Všechny archivní soubory jsou evidovány

v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“.

Evidence v programu PEVA byla vykonávána průběžně, nově bylo zapsáno 11 fondů/sbírek, 199 listů NAD bylo průběžně aktualizováno.

Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 324 archivních pomůcek.

II. 1 Generální inventura fondů a sbírek 2012-2014

Kontrola fondů a sbírek pokračovala po celý rok 2013 souběžně s pokračujícím stěhováním fondů a sbírek do nového archivního depozitáře. V roce 2013 byla provedena GI u 176 fondů a sbírek. K 31. 12. 2013 je tak zkontrolováno celkově 247 fondů a sbírek (tj. 40,22% z celkového počtu fondů a sbírek) o metrāži 588,01 bm (tj. 43,57% z celkové metrāže).

V rámci provádění GI byly nalezeny dříve nedohledané fondy: *Société de Comte de Buquoy et Hubert Blanquet* (NAD 217), *Šantrůček Richard, Ing.* (NAD 216, při GI sloučeno do NAD 60), *Bartoš Martin* (NAD 268), *Mařík František, Ing.* (490). Naopak jako nedohledané je potřeba nově označit tyto fondy: *Schmitt Franz von* (NAD 260), *Quilling Johann Friedrich* (NAD 298), *Tůma Emil* (NAD 466). Archiválie byly špatně identifikovány při záchranných pracích po povodních v roce 2002. Z evidence byl vyjmut fond *Hammer Josef, továrna na laky* (NAD 362), označovaný jako nedohledaný, neboť registratura byla delimitována již v roce 1956.

Dohledáním/nedohledáním výše zmíněných fondů se počet nedohledaných fondů a sbírek snížil z 53 (stav k 31. 12. 2012) na 51.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

III. 1. a) Výběr archiválií ve skartačním řízení

Výběr archiválií ve skartačním řízení nebyl v roce 2013 prováděn.

III. 1. b) Výběr archiválií mimo skartační řízení

vnější změna č. 1/2013: 621 Koblic Přemysl, Ing. – fotografie – dar;

vnější změna č. 2/2013: 800 Sbírka fotografií – fotografie a fotografická alba – dar;

vnější změna č. 3/2013: 809 Sbírka oborové dokumentace – tisky – dar;

vnější změna č. 4/2013: 847 Večeřa Milan – osobní pozůstalost – dar;

vnější změna č. 5/2013: 848 Viktorin et Žemlička, továrna na karoserie, Praha – torzo registratury firmy – koupě;

vnější změna č. 6/2013: 789 Sbírka grafiky – 2 obrazy – koupě;

vnější změna č. 7/2013: 810 Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky – 1 mince – koupě;

vnější změna č. 8/2013: 791 *Sbírka vzpomínek a rukopisů* – 1 rukopis – dar;
vnější změna č. 9/2013: 807 *Sbírka výkresů* – 12 kartonů technické dokumentace Van de Graaffova generátoru – dar;
vnější změna č. 10/2013: 786 *Pavlíček František* – část osobní pozůstalosti – dar;
vnější změna č. 11/2013: 680 *Špetl František* – část osobní pozůstalosti – dar;
vnější změna č. 12/2013: 853 *Sbírka železničních výkresů* – 1 karton – koupě;
vnější změna č. 13/2013: 789 *Sbírka grafiky* – 1 obraz – koupě;
vnější změna č. 14/2013: 249 *Johann Pribsch Erben AG. Morchenstern* – část registratury – dar;
vnější změna č. 15/2013: 796 *Sbírka archiválií různé provenience* – různé – dar;
vnější změna č. 16/2013: 800 *Sbírka fotografií* – fotografie, fotoalba – dar;
vnější změna č. 17/2013: 809 *Sbírka oborové dokumentace* – tisky – dar;
vnější změna č. 18/2013: 855 *Babický František – Sbírka archiválií k historii podniku Favorit Rokycany* – sbírka – koupě;
vnější změna č. 19/2013: 810 *Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky* – 2 mince – koupě.

III. 1. c) Při provádění GI a stěhování archivních fondů a sbírek do nového archivního depozitáře byly nalezeny a zaevidovány tyto fondy a sbírky:

846 *Cicvárek Josef;*

849 *Škňouřil Evžen - sbírka archiválií k historii lodní dopravy;*

850 *Marine Travel & Marine Trading, Liberec;*

851 *Barta & Tichý, Praha - Prastav, spojené pražské továrny na staviva, a. s., Praha;*

852 *Keramika, s. r. o., prodejna dlaždic, obkladaček, zboží kameninového a kamen v Praze;*

853 *Sbírka železničních výkresů;*

854 *Sbírka výstřižků, opisů, překladů;*

856 *Sbírka biografických dokumentů.*

III. 2. Zpracování archiválií

Zpracovávány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

697 *Soubor zahraničních patentových věstníků* (archiv, 60 bm, zpracováno průběžně);

789 *Sbírka ikonografických pramenů k dějinám techniky a průmyslu* (Hozák-Šafářová, 9 ks, inventarizováno průběžně);

800 *Sbírka fotografií* (Šafářová, 151 ks, inventarizováno průběžně);

- 810 *Sbírka plaket, medailí a mincí* (Hozák, 100 ks, inventarizováno průběžně);
- 824 *ČZ – Cagiva, a. s., Strakonice* (Vácha, 10,82 bm, zpracováno průběžně, před dokončením);
- 826 *Technometra Radotín, a. s.* (Vácha, 0,4 bm, zpracováno průběžně, před dokončením);
- 831 *Fridrich Kubinzky, přádelna a tkalcovna, Beroun* (Vácha, 0,10 bm, zpracováno);
- 833 *Tesla s. p., Praha-Karlín* (Kmochová-Šafářová, 15 bm, zpracováno průběžně);
- 836 *Napako Praha, výrobní družstvo* (sbírka) (Vácha, Fabini, Šafářová, Kmochová, 2,20 bm, zpracováno).

Ke zpracovaným/inventarizovaným fondům/sbírkám byly vytvořeny tyto nové archivní pomůcky (manipulační seznamy 2. typu): *Napako Praha, výrobní družstvo* (sbírka) (NAD 836, AP 323), *Fridrich Kubinzky, přádelna a tkalcovna, Beroun* (NAD 831, AP 324).. Při provádění GI byly dohledány a zaevidovány archivní pomůcky (prozatímní inventární soupisy) k těmto fondům a sbírkám: *Šesták Josef, Ing.* (NAD 493, AP 320), *Suchý Bohumil* (NAD 105, AP 321), *Sbírka vzorkovnic* (NAD 246, AP 322). Skoro dokončené je zpracování registratur *ČZ-Cagiwa, a. s., Strakonice* (NAD 824) a *Technometra Radotín, a. s.* (NAD 826).

Pokračovalo se v konverzi papírových archivních pomůcek do programu Janus a formátu PDF (Zdeněk Vácha, Dana Šafářová). Průběžně je převáděna do Janusu kartotéka ke *Sbírci fotografií* (NAD 800), dokončen byl převod kartoték ke *Sbírci vzorkovnic* (NAD 246) a ke sbírce *Hellada Praha* (NAD 472). Do elektronické podoby (databáze, pdf) bylo převedeno celkem již 295 archivních pomůcek (tj. 92,47% z celkového počtu 319 AP).

III. 3. Využívání archiválií, badatelské služby:

Badatelna archivu byla po celý rok z důvodu nenaplnění personálního stavu a provádění GI zbylými pracovníky archivu oficiálně uzavřena. Badatelské dotazy byly řešeny především telefonicky, e-mailem či poštou, pouze ve výjimečných případech, které byly schváleny generálním ředitelem NTM, fyzickou návštěvou badatele.

Do konce roku 2013 bylo zaznamenáno celkem 102 návštěvy (z toho 17 návštěv pracovníků NTM) 54 badatelů (z toho bylo 7 pracovníků NTM a 1 cizinec). Ke studiu bylo předloženo 720 evidenčních jednotek ze 46 fondů a sbírek.

Na přípravě materiálu badatelům a badatelkám se podílely všechny pracovnice a všichni pracovníci archivu. Celkem bylo zodpovězeno 143 dotazů týkajících se archivních fondů a sbírek, z nichž 98 bylo od badatelů mimo instituci a 45 od pracovníků NTM.

IV. Stav archiválií

Z celkového počtu 614 archivních souborů, které Archiv NTM vede v základní evidenci NAD, je 307 archivních souborů nepoškozeno, 290 archivních souborů poškozeno (křehkost a lámavost, trhliny a přelomení, plísně, voda, prach), u 16 archivních souborů tento údaj nebyl zatím zjištěn.

Za rok 2013 byly do nových archivních obalů přebaleny archiválie v kartonech i balících v souhrnné metrži cca 200bm.

Za rok 2013 bylo digitalizováno celkem 4848 jednotlivin ze 41 archivního fondu a sbírky. Všechny digitální kopie mají statut kopií studijních.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Z důvodu omezené kapacity restaurátorského pracoviště v NTM byly prováděny konzervátorské a restaurátorské zásahy pouze u jednotlivin.

VI. Odborné aktivity ANTM

VI. 1. Prezentační činnost

VI. 1. a) Podíl Archivu NTM na výstavách a expozicích NTM:

Šafářová Dana – podíl na přípravě obrazových a textových podkladů pro expozici *Chemie kolem nás*, expozici *Hornictví* a expozici *Kovy – cesta civilizace*.

Hozák Jan – zpracování textové části kalendáře NTM na rok 2014.

VI. 1. b) Podíl Archivu NTM na výstavách a expozicích jiných organizací:-
výstava Středočeského muzea Rožtoky u Prahy *Vzhůru k výšinám* (16. 5.–28. 10. 2013) – Jan Hozák

Prezentace na internetu:

Archiv NTM se prezentoval na vlastních stránkách

<http://www.ntm.cz/archiv-knihovna/archiv-ntm>.

VI. 2. Účast na výzkumných, publikačních a přednáškových akcích

VI. 2. a) Přednášky:

Hozák Jan: diskuzní příspěvek. Kolokvium Proměny ne/stálé expozice. Památník národního písemnictví, 17. 4. 2013.

Hozák Jan: *Emil Zimmler, běh života* (pokus o encyklopedické heslo. Seminář u příležitosti 150 let od narození vodohospodáře Ing. Dr. h. c. Emila Zimmlera. NTM, 13. 11. 2013.

Hozák Jan: *Historie Národního technického muzea v obrazech*. Konference Technická muzea v České republice. NTM, 7. – 9. 10. 2013.

Hozák Jan: *Prameny k industriálním památkám v Archivu NTM a možnosti jejich využití*. Seminář o průmyslových památkách, Archiv Akademie věd ČR, 18. 1. 2013.

Hozák Jan: *Vznik a historie expozice Hornictví Národního technického muzea*. Seminář z dějin hornictví a hutnictví. NTM, 2. 12. 2013.

Hozák Jan: *Železnice ve mně*. Seminář z dějin železniční dopravy „Železnice v nás“. NTM, 15. 10. 2013.

Vácha Zdeněk – Kmochová Romana: *Večery s Přemyslem Koblicem I. + II*. Klub za starou Prahu, 14. 10. a 11. 11. 2013.

VI. 2. b) Granty a výzkumné projekty:

Hozák Jan: *Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu základních typů paměťových institucí*. Výzkumný projekt NAKI MK ČR DF13P01OVV007.

Vácha Zdeněk – Kmochová Romana – Šafářová Dana: *Přemysl Koblic. Fotograf mnoha „tváří“ Prahy a výzkumník ve fotografické technice a chemii*. Výzkumný projekt NAKI MK ČR DF12P01OVV042.

VI. 3. Bibliografie pracovníků

Hozák Jan: *Člověk a stroj v 19. století*. In: *Člověk a stroj v české kultuře 19. století*, sborník příspěvků z 32. ročníku symposia k problematice 19. století. Academia, Praha 2013, s. 9-21, ISBN 978-80-200-2232-5.

Hozák Jan – Havelková Michaela (eds.): *Emil Zimmler, Moje inženýrské paměti*. Národní technické muzeum – Město Nymburk - Scriptorium, edice Manu propria 7/1+7/2, Praha 2013, 431+323s, ISBN 978-80-7037-227-2.

Vácha Zdeněk: *Žádám Vás jako vynikajícího odborníka ... Organizace odborných prací pro československou delegaci na mírové konferenci v Paříži v letech 1918-1919*. Masarykův ústav Akademie věd ČR, Praha 2013, 335s, ISBN 978-80-87782-04-0.

Wanner Michal a kol. (Vácha Zdeněk jako člen kolektivu): *Základní pravidla pro zpracování archiválií*. Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR, Praha 2013, 350s, ISBN 978-80-86466-34-7.

VI. 4. Práce v interních orgánech NTM

Hozák Jan – vědecká rada NTM

Vácha Zdeněk – redakční rada NTM

VI. 5. Pedagogická činnost pracovníků

Pracovnice a pracovníci Archivu NTM se podíleli na vedení praxe studentky oboru kulturněhistorická a muzeologická studia na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity V Liberci Marie Procházkové.

VI. 6. Členství ve vědeckých a kulturních institucích, organizacích apod.

Hozák Jan: Česká archivní společnost (skupina specializovaných archivů), Společnost Františka Křížíka, Muzejní rada Národního zemědělského muzea, Umělecko-historická společnost, Československá společnost pro dějiny věd a techniky.

Vácha Zdeněk: Česká archivní společnost (skupina specializovaných archivů)

PhDr. Zdeněk Vácha, vedoucí Archivu Národního technického muzea
dne 17. 2. 2014